

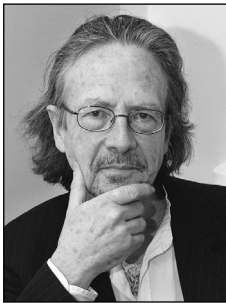
PETER HANDKE

YLEISÖN-
SOLVAJAISET

LURRA Editions

LURRA EDITIONS KIRJASTO

YLEISÖN- SOLVAJAISET

© Leena Louhihaara

Vuoden 2019 Nobelisti Peter Handke (s. 1942, Griffen, Itävalta) on modernin kirjallisuuden omaleimaisimpia tekijöitä. Hänen valtaisa tuotantonsa käsittää kertomuksia, runoja, esseitä, näytelmiä ja elokuvakäsikirjoituksia – mm. yhdessä Wim Wendersin kanssa tehty *Berliinin taivaan alla* (1987). Handken ilmaisu perustuu epä-

tyyliin, jossa olennaista on kertojan sisäinen aistimus, tunne ja tulkinta aiheista, jotka kutsuvat assosiaatioiden syvään virtaan. Handke ylenkatsoo kirjallisuutta, joka kirjoittaa itseään median alustamista päivän aiheista median toivomalla tavalla. Hän kirjoittaa kimalaisten lennosta ja korentojen surinasta ja hyönteisten tunne-elämästä ja sosiaalisten rakenteiden muuttumisesta yhtä olennaisina elämän tapahtumina. LURRA Editions on julkaissut Handken tuotannosta aiemmin yhdeksän teosta (teoslista tämän kirjan lopussa: Peter Handken suomennetut teokset). Handken esikoisnäytelmä *Yleisönsolvajaiset* sai kantaesityksensä Claus Peymannin ohjauksena Theater am Turmissa Frankfurt am Mainissa vuonna 1966. Sen aiheuttamat reaktiot täyttivät katsojien tunnerekisterit koko laajuudeltaan. Näytelmässä henkilöt vuoroin ylistävät, vuoroin herjaavat yleisöään, ottaen psykologisesti haltuunsa kohtaamisen molemmat suunnat. Kyse on yleisön – kenen tahansa meistä – kyvystä kohdata egoonsa kohdistuva reaktio. Ne, jotka säilyvät kokemuksesta hengissä, voivat tuntea nauttineensa enemmän kuin teatterista. Ne, jotka kutistuvat, vievät koteihinsa mm. freudilaisen kysymyksen: Kuka oikeastaan olen? *Yleisönsolvajaiset* avasi Peter Handkelle kirjallisen uran, jolle ei löydy vertaistaan modernin kirjallisuuden historiassa. Teoksen alkusanoissa kirjailija itse luonnehtii puhenäytelmänsä lähtökohtia. Jälkikirjoitus analysoi Handken tuotantoa ja uran dramaattista jälkivaihetta 1990-luvulla käytyjen Jugoslavian hajoamissotien seurauksena.

PETER HANDKE

YLEISÖN-
SOLVAJAISET

Suomentaneet
Ilja Lehtinen
Arja Rinnekangas

LURRA Editions

Teoksen suomentamista on tukenut:

 Federal Ministry
Housing, Arts, Culture,
Media and Sport
Republic of Austria

Saksankielinen alkuteos:

Peter Handke: Theaterstücke 1.

Publikumsbeschimpfung und andere Sprechstücke: Erstausgabe 1966

© Suhrkamp Verlag Berlin 2018

LURRA Editions

www.lurraeditions.fi

Kannen valokuva: Leena Louhivaara

Kansi ja taitto: Kim Söderström

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

Ilmestynyt ensimmäisen kerran suomeksi 2025.

ISBN: 978-952-7380-59-8

SISÄLLYS:

6

1. HUOMIOITA PUHENÄYTELMIINI

PETER HANDKE

suomentanut Arja Rinnekangas

11

2. YLEISÖNSOLVAJAISISTA

PETER HANDKE

suomentanut Arja Rinnekangas

15

3. YLEISÖNSOLVAJAISET

suomentaneet

Ilja Lehtinen, Arja Rinnekangas

77

4. JÄLKIKIRJOITUS

KIRJAILIJA JA LAUMASIELUISUUS

RAX RINNEKANGAS

117

5. PETER HANDKEN

SUOMENNETUT TEOKSET

121

6. TÄMÄN KIRJAN TEKIJÖISTÄ

1.

HUOMIOITA PUHENÄYTELMIINI

PETER HANDKE

Puhenäytelmät ovat näytelmiä ilman kuvia, koska ne eivät luo kuvaa maailmasta. Ne eivät selitä maailmaa kuvien muodossa, vaan sanojen kautta, eivätkä niiden sanat esitä maailmaa tavalla kuin maailma olisi sanojen ulkopuolinen asia, vaan kuin maailma olisi sanassa. Sanat, joista puhenäytelmät koostuvat, eivät siis luo kuvaa maailmasta, vaan käsityksen maailmasta. Siltä osin kuin puhenäytelmät hyödynävät luonnollisen ilmaisun muotoja, ne ovat teatterinomaisia. Ne käyttävät muotoja, joiden täytyy myös todellisuudessa olla luonnollisen ilmaisun muotoja, mikä tarkoittaa, että ne käyttävät puheen eri muotoja, joita käytetään suullisessa ilmaisussa. Puhenäytelmät käyttävät hyväkseen solvaamiseen, itsesyytöksiin, ripittäytymiseen, todistamiseen, kysymyksiin, puolustautumiseen, selittelyihin, ennustuksiin, avunanomiseen käytettäviä luonnollisia ilmaisuja. Ne tarvitsevat vastapuolen, ainakin yhden

henkilön, joka kuuntelee niitä ja vastaanottaa ne, muutoin ne eivät olisi luonnollista ilmaisua, vaan ainoastaan kirjoittajansa tekstiä. Tässä mielessä puhenäytelmät ovat teatteriesityksiä. Ne jäljittelevät ironisesti teatteritaiteessa käytettyjen luonnollisten ilmaisujen eleitä.

Puhenäytelmissä ei voi olla juonta, koska muutoin jokainen näyttämöllä esitetty puhenäytelmän yksittäinen tapahtuma olisi mielikuva jostakin toisesta tapahtumasta: Noudattaessaan luonnollista muotoaan puhenäytelmät rajoittuvat sanaan eivätkä tarjoa valmiita kuvia, eivät edes sanallisessa muodossa olevia mielikuvia, jotka olisivat ainoastaan kirjoittajan sisäisen, luonnostaan ilmaisemattoman, sanattoman tilan väkinäisiä kuvia, eivät *luonnollista* ilmaisua.

Puhenäytelmät ovat vanhakantaisten näytelmien itsenäisiä johdantoja. Niillä ei ole aikomustakaan saada aikaan vallankumousta, ne ovat pyrkimys herättää kuulijoissa valppautta.

Vuoden 2019 Nobelin kirjallisuuspalkinnon
saaneen Peter Handken esikoisnäytelmä
Yleisönsolvajaiset sai kantaesityksensä
Frankfurt am Mainissa vuonna 1966.

Näytelmässä sen henkilöt vuoroin ylistävät ja
vuoroin rienaavat yleisöään – saaden
aikaan tunnereaktioita vailla vertaa.

Näytelmän suomennoksen alkusanoissa
kirjailija itse luonnehtii suurta kansainvälistä
huomiota herättäneen teoksensa lähtökohtia.

Jälkikirjoitus analysoi Peter Handken tuotantoa
ja uran dramaattista vaihetta 1990-luvulla
käytyjen Jugoslavian hajoamissotien seurauksena.

Teoksen ilmestyminen suomeksi on todellinen
lahja teatteritaiteen ja eksistentiaalisen
kirjallisuuden ystäville.

